

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.О. Чернишова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сучасне суспільство вимагає від системи вищої освіти професійної підготовки майбутніх фахівців, які володіють знаннями, вміннями та навичками, здатних творчо підходити до вирішення неординарних питань, бути конкурентоспроможними на ринку праці. Тому одним із основних завдань сучасної вищої освіти є впровадження компетентісного підходу до професійної підготовки фахівців. Основна увага при цьому акцентується на компетенціях, що сприяють адаптації фахівців до мінливих умов сучасного ринку праці й бурхливого розвитку науки й техніки. Сьогодні компетентісний підхід стає невід'ємним складником освітнього процесу.

Загальною ідеєю компетентісного підходу є компетентісно орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї життєдіяльності.

У вищій освіті перехід на компетентісно орієнтовану підготовку розглядається в двох аспектах. По-перше, відбувається модернізація змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативного складника освітнього процесу – набуття студентами компетентностей. По-друге, постає потреба навчити майбутніх фахівців ключовим та предметним компетентностям.

Компетентісний підхід зміщує акценти з процесу нагромадження нормативно визначених знань, умінь та навичок у площину формування й розвитку в майбутніх фахівців здатності практично діяти та творчо застосовувати набуті знання й досвід у різних ситуаціях, що потребує від викладача зміщення акцентів у навчально-виховній діяльності з інформаційної до організаційно-управлінської площини. Тобто, якщо в першому випадку він відіграє роль ретранслятора знань, то в другому – організатора освітньої діяльності. Також змінюється й модель поведінки студента – дослідницько-активна самостійна діяльність приходить на зміну пасивному засвоєнню знань. Процес наповнюється розвивальною функцією, яка стає інтегрованою характеристикою навчання. Така

характеристика має сформуватись у процесі навчання та включає знання, вміння, навички, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості.

Водночас у вищій школі в системі компетентнісного підходу до навчання нових акцентів набувають вимоги до форм і засобів навчання. Професійному становленню фахівців сприяють інноваційні та інтерактивні форми навчання: індивідуальна, інформаційно-технологічна, проектна та інші. Не менш важливим у реалізації компетентнісного підходу є дистанційна форма навчання, особливо для студентів, що навчаються без відриву від виробництва та вирішують комплекс завдань самостійно. Доцільно віддати перевагу тим засобам навчання, які містять комунікативно-ситуативні завдання, що потребують залучення досвіду студентів, наближені до життя, майбутньої професійної діяльності, стимулюють активну розумову діяльність.

ЗВО необхідно визначити коло компетенцій, які мають бути сформовані у майбутнього фахівця, виокремити їх зміст та критерії, які б дали змогу оцінити рівень сформованості компетенцій. Компетентнісний підхід вимагає застосування активних форм навчання, використання сучасних технологій. Оскільки знання неможливо дати на десять років вперед, то сучасне завдання викладача полягає у можливості навчити здобувачів вищої освіти вчитися і перенавчатися, при цьому головним критерієм результативності навчання є готовність фахівця до самостійної діяльності на кожному професійному етапі.

Нове бачення процесу отримання знань, умінь та навичок підвищує актуальність компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки на першому плані постає не володіння вузькофаховими знаннями, а отримання умінь та навичок узагальненої професійної діяльності. Перевага компетентнісного підходу полягає в тому, що він дає змогу оцінити як освітню компоненту, так і особистісні зміни фахівця, які відбулись у процесі професійної підготовки у закладі вищої освіти.

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що з позицій компетентнісного підходу рівень освіти визначається здатністю фахівця вирішувати проблеми різної складності на основі наявних знань та досвіду, а професійна компетентність випускників ЗВО складає сукупність базових фахових знань, умінь та навичок, попереднього практичного досвіду творчої діяльності та позитивного ставлення до неї, що зумовлює готовність випускників до успішної професійної діяльності.